

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ

79026, м. Львів-26, вул. Козельницька, 4, тел./факс (032) 270-74-30
E-mail: ecoinst@mail.lviv.ua Код: ЄДРПОУ 05540066, МФО 820172,
ДКС України, м. Київ, р/рахунок 35218003000725

05 липня 2019 р. № 91

На № _____ від _____

НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ

до ліміту на використання природних ресурсів у межах території
Карпатського біосферного заповідника в 2019 році шляхом
проведення заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів та
інших рубок (вирубування аварійно-небезпечних дерев уздовж
автодоріг та над будівлями, вирубування поодиноких дерев і
розчистка кущів для підтримки лучних місцевиростань рідкісних
трав'яних рослин у ПНДВ «Долина нарцисів ім. проф. В.Комендаря»)

Відповідно до чинних норм природоохоронного законодавства, заходи щодо поліпшення санітарного стану в лісах природно-заповідного фонду проводять з метою сприяння збереженню та відновленню цінних лісових природних комплексів, забезпечення охорони й захисту їх від шкідників і хвороб, поліпшення властивостей лісу, а також раціонального використання лісових ресурсів.

Понад 30% площин лісів Карпатського біосферного заповідника (КБЗ) представлена похідними ялиновими, буковими, грабовими та іншими насадженнями. Серед похідних лісових угруповань КБЗ найбільший відсоток належить штучним ялиновим деревостанам, які є біологічно та екологічно нестійкими й тому вони періодично пошкоджуються хворобами й шкідниками лісу, а також в них мають місце вітровальні й сніголамні явища.

У букових похідних лісах часто трапляються заражені трутовиком і гнилями дерева, які під час буревій вивалюються або ламаються їхні стовбури.

Натурні обстеження пошкоджених лісових ділянок на території Карпатського біосферного заповідника (КБЗ) проведено з урахуванням вимог нормативних документів (Закон України «Про природно-заповідний фонд України», «Правила поліпшення якісного складу лісів», «Санітарні правила в лісах України» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. №756), Положення про Карпатський біосферний заповідник).

Загалом слід відзначити, що відповідно до переліку заходів з поліпшення санітарного стану лісів КБЗ, погодженого ДСЛП «Івано-Франківськлісозахист» від 20.06.2019 р., Департаментом екології та природних ресурсів Закарпатської облдержадміністрації від 25.06.2019 р., Закарпатським обласним Управлінням лісового та мисливського господарства оперативних природоохоронних заходів потребують 76 ділянок насаджень загальною площею 207,6 га, зокрема, в буферній зоні на площі 150,1 га, в зоні антропогенних ландшафтів – 57,5 га, на яких доцільно провести вибіркові санітарні рубки з вирубкою 6554 м³ деревини, у тому числі 5604 м³ ліквідної.

Проведення суцільних санітарних рубок не передбачається.

У межах території заповідної зони Карпатського біосферного заповідника не передбачено проведення жодних заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів.

На обстежених ділянках видів рослин, що включені до Червоної книги України (2009) та рослинних угруповань, що включені до Зеленої книги України (2009) не виявлено.

У процесі проведення природоохоронних і лісівничих заходів на зазначених ділянках буде застосовано природозберігаючі технології, які сприятимуть відновленню порушених лісових екосистем і формуванню деревостанів за складом і структурою наближених до природних.

На цих ділянках після проведення заходів щодо поліпшення санітарного стану у деревостанах буде налагоджено моніторинг їх санітарного стану й динаміки природних процесів.

Вважаємо за доцільне проведення на території Карпатського біосферного заповідника у 2019 році заходів щодо поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркових санітарних рубок у пошкоджених деревостанах на загальній площі 207,6 га з вирубкою 6554 м³ деревини в максимально стислі терміни з метою недопущення виникнення інвазії шкідників і хвороб лісу, як цього вимагають Санітарні правила в лісах України.

Проведення на пошкоджених лісowych ділянках таких запропонованих заходів сприятиме покращенню санітарного стану деревостанів і підвищенню їх стійкості.

Крім цього, слід відзначити, що значна частина території Карпатського біосферного заповідника, зокрема лісові насадження природоохоронних науково-дослідних відділень, безпосередньо прилягають до земельних ділянок з житловими будівлями, автодороги державного значення Н-09 Мукачево-Рахів-Рогатин-Львів, доріг протипожежного та господарського значення, які використовують місцеві жителі для виходу на полонини, туристи під час відвідування високогір'я заповідних масивів та служба державної охорони заповідника під час патрулювання. За погіршенні погодних умов дерева, які ростуть уздовж автодоріг, частопадають на них, створюючи загрози життю та здоров'ю громадян.

У зв'язку з цим, з метою запобігання нещасних випадків, вважамо доцільним проведення інших рубок (вирубка аварійно-небезпечних дерев уздовж автодоріг), а саме:

- у Чорногірському ПНД відділенні загальним об'ємом 90 м³;
- у Трибушанському ПНД відділенні загальним об'ємом 17 м³;
- у Рахів-Берлибаському ПНД відділенні з вирубуванням небезпечних дерев над будівлями загальним об'ємом 13 м³.

Також доцільним є проведення у кварталах 1/23,28 та 2/1,2,3,4,5,6 ПНД відділенні «Долина нарцисів ім. професора Василя Комендандря» розчистку від чагарникової рослинності та вирубування поодиноких дерев верби, берези, осики на загальній площині 36,4 га. Їх вилучення на лучних екосистемах має важливе природоохоронне значення, оскільки сінокісні луки є місцями росту значної кількості трав'яних рослин і в багатьох випадках є єдиним осередком існування численних, у тому числі й рідкісних, лучних видів флори. Припинення вирубування чагарників у ПНД відділенні «Долина нарцисів» призведе до їх подальшого поширення, і як наслідок, до витіснення та зменшення популяції нарцису вузьколистого.

Отже, вважаємо доцільним у ПНД відділенні «Долина нарцисів ім. проф. В. Комендандря» провести інші рубки (розчистку кущів і вирубування поодиноких дерев) на загальній площині 36,4 га з вирубуванням загальним об'ємом 263 м³ з метою підтримки лучних місцевиростань рідкісних трав'яних видів рослин.

Відповідно до Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, затвердженої наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 161 від 18 травня 2018 року, зазначені вище ділянки не належать до пралісів, квазіпралісів чи природних лісів .

Директор Інституту,
член-кор. НАН України
д.б.н.

М. П. Козловський

Зав. відділу охорони
природних екосистем
Інституту, к.б.н., с.н.с. № 05540086
О.О. Кагало